

Zespół szkół Ogólnokształcących
Liceum Ogólnokształcące im. *Komisji Edukacji Narodowej*
w Stalowej Woli

Dalsze kierunki kształcenia w wyborach absolwentów
Liceum Ogólnokształcącego
im. *Komisji Edukacji Narodowej*
w Stalowej Woli
na podstawie opracowań „Losy absolwentów”
w latach 1999 - 2003

Opracowała Małgorzata Garbulińska
Szkolny Doradca Zawodowy ,
nauczyciel biologii
w ZSO LO im. *KEN* w Stalowej Woli

Streszczenie

Do napisania pracy wykorzystano dane o *Losach absolwentów* z lat 1999-2003 zawarte w Księdze Protokołów z posiedzeń Rady Pedagogicznej Liceum Ogólnokształcącego im. Komisji Edukacji Narodowej w Stalowej Woli.

Celem pracy było ukazanie

1. istniejących preferencji i trendów w wyborach dalszych kierunków kształcenia,
2. najchętniej wybieranych uczelni
3. najczęściej wybieranych typów szkół

Wyniki z poszczególnych lat ujęto w sposób porównawczy i przedstawiono tabelarycznie i graficznie. W pracy wykazano, że istnieją pewne trendy w wyborach dalszych kierunków kształcenia, które na przestrzeni pięciu analizowanych lat podlegają pewnej dynamice, podjęto również próbę ich wyjaśnienia. Wykazano również, że absolwenci wśród różnych typów szkół najchętniej wybierają państwowe uczelnie dzienne.

Istnieje kilkanaście uczelni najczęściej wybieranych, a największą popularnością wśród nich cieszy Akademia Górniczo Hutnicza w Krakowie i Uniwersytet Jagielloński.

Wstęp

Liceum Ogólnokształcące w Stalowej Woli powstało 1 września 1938 roku jako pierwsza szkoła średnia w mieście Stalowa Wola. Swoją działalność rozpoczęło w budynku dzisiejszej Szkoły Podstawowej nr 2. Pierwszym dyrektorem szkoły był mgr Witold Habdank Kossowski - legionista, pedagog, poeta i polonista. Podczas wojny młodzież uczyła się na tajnych kompletach. 1 marca 1946 r szkoła powróciła do dawnej siedziby przy ulicy Mickiewicza. Do obecnego budynku przy ulicy Staszica 5 szkoła przeniosła się 1953 r.

Już od początku lat sześćdziesiątych szkoła zajmuje czołowe miejsce w województwie pod względem liczby uczniów przyjętych na wyższe studia.

W 1963r. przyznano liceum tytuł szkoły wiodącej, a w 1964r. przyjęto do międzynarodowego stowarzyszenia UNESCO, co umożliwiło wymianę doświadczeń ze szkołami zagranicznymi.

15 października to bardzo ważna data w historii szkoły. Tego dnia w dwusetną rocznicę utworzenia Komisji Edukacji Narodowej szkoła otrzymała Jej imię.

Bardzo ważnym wydarzeniem było utworzenie pracowni komputerowej w 1992r., którą ufundował absolwent szkoły, biznesmen Zbigniew Niemczycki. Druga, nowoczesna pracownia informatyczna powstała 2001r.

Od 1965 roku szkoła uczestniczy w ruchu olimpijskim. Przez te lata uzyskuje wysokie notowania w rankingach szkół ogólnokształcących. Na liście laureatów IV Rankingu Olimpiad przedmiotowych z 1999 roku, przygotowanego przez Polski Komitet ds. UNESCO, zajęła 12. miejsce, również 12. w Ogólnopolskim Rankingu Liceów przeprowadzonym przez SGH w latach 1993-2002. Do dnia dzisiejszego szkoła może się poszczycić 105 finalistami olimpiad centralnych, przygotowanych przez 37 nauczycieli z 16 przedmiotów. Młodzież zdobywała laury olimpijskie w Anglii, Argentynie, Korei Płd., w Rosji, we Włoszech, na Tajwanie.

Dzięki wysiłkom nauczycieli i staraniom dyrekcji dwukrotnie zorganizowano w liceum finały Ogólnopolskiej Olimpiady Matematycznej (w roku 2000 i 2001).

Od 1998 roku Liceum organizuje wymiany młodzieży z francuskim miastem Troyes.

W ciągu 65 lat pracy tajemnicą szkoły była i jest nadal jej atmosfera oraz klimat współtworzony przez wybitnych pedagogów i równie wspaniałą młodzież.

Od wielu lat Liceum Ogólnokształcące im. KEN w Stalowej Woli jest wizytówką edukacyjną miasta i regionu.

W dniu dzisiejszym w Liceum Ogólnokształcącym uczy się 1045 uczniów.

Dyrekcja szkoły i kadra nauczycielska stara się, aby oferta edukacyjna dla uczniów, którzy rozpoczynają naukę w tym liceum, była stale aktualizowana i dostosowana do oczekiwań zarówno uczniów jak również rodziców. Od 1 września 2003 roku szkoła kształci pierwszoklasistów w 10 oddziałach w następujących klasach:

Matematyczno - fizyczna

- z rozszerzonym zakresem nauczania przedmiotów ścisłych

Matematyczno - informatyczne

- z rozszerzonym zakresem nauczania przedmiotów ścisłych i informatyki

Matematyczno - historyczne

- z rozszerzonym zakresem nauczania przedmiotów ścisłych i historii

Humanistyczno - dziennikarskie

- z rozszerzonym zakresem nauczania przedmiotów humanistycznych

Biologiczno - chemiczne

- z rozszerzonym zakresem nauczania biologii i chemii

Klasy ogólne

- z rozszerzonym zakresem nauczania języków obcych i geografii

Klasa integracyjna

- z rozszerzonym zakresem języka obcego, informatyki i biologii.

Zmiana sytuacji politycznej i gospodarczej Polski ma również swój oddźwięk wśród młodzieży szkolnej. Na przestrzeni kilku lat obserwuje się pewne zmiany trendów w wyborach dalszych kierunków kształcenia, co pociąga za sobą konieczność zmian w ofercie kształcenia dla młodzieży liceum. W tym celu od kilku lat dyrekcja szkoły i grono pedagogiczne śledzi dalsze drogi kształcenia swoich abiturientów corocznie opracowując „*Losy absolwentów*”. Opracowanie to pozwala również ocenić skuteczność nauczania, której miarą jest procent abiturientów dostających się na wyższe studia.

Celem tej pracy jest ukazanie istniejących trendów w wyborach dalszych kierunków kształcenia, najchętniej wybieranych typów szkół oraz konkretnych uczelni.

Metodyka badań

Do opracowania wyników tej pracy wykorzystano istniejące w szkole dane dotyczące ***losów absolwentów*** od roku 1999-2003 zawartych w Księdze Protokołów z posiedzeń Rady Pedagogicznej Liceum Ogólnokształcącego im. KEN w Stalowej Woli (w tej pracy termin absolwent i abiturient będą używane wymiennie, ponieważ wszyscy absolwenci z tych roczników pomyślnie zdali maturę).

Tradycją tej szkoły jest śledzenie od wielu lat losów jej absolwentów, odbywa się to w następujący sposób;

Wychowawcy klas IV , których uczniowie zdawali w danym roku maturę, są zobowiązani do zebrania informacji o swoich wychowankach - absolwentach jesienią tego samego roku. Wychowawcy byłych klas IV ustalają czy absolwenci podjęli dalszą naukę, pracują lub są za granicą. Następnie wychowawca kl. IVa zbiera dane o losach absolwentów od pozostałych wychowawców i opracowuje je. W porównawczym opracowaniu zwraca się uwagę na wybory kierunków studiów, typy uczelni (uniwersytety, politechniki....) nazwy uczelni najchętniej wybieranych w poszczególnych klasach. Opracowane tabelarycznie i graficznie wyniki są prezentowane corocznie na listopadowej Radzie Pedagogicznej przez wychowawcę klasy IVa, która w danym roku ukończyła szkołę.

Do napisania tej pracy wykorzystano dane o losach absolwentów z lat 1999-2003 i podjęto się porównawczego opracowania ***losów absolwentów*** w ciągu tych 5 lat.

Przeanalizowano następujące problemy:

1. Wybór kierunków dalszego kształcenia. W tym punkcie pogrupowano pokrewne sobie dyscypliny/kierunki naukowe w większe zbiorcze grupy, w ten sposób utworzono 15 grup (patrz wyniki - tabela 1.)
2. Uczelnie najczęściej wybierane. Po analizie wybieranych przez absolwentów uczelni wyższych na przestrzeni opisywanych lat wytypowano 12 wyższych szkół, które najczęściej wybierali absolwenci (patrz wyniki tabela 2.)

3. Wybierane szkoły według typu. W tym punkcie dokonano podziału na uczelnie dzienne (niepłatne), wieczorowe, zaoczne, prywatne (płatne) magisterskie oraz studia licencjackie i kolegia (tabela 3.).

Wyniki

Wyniki zestawiono w tabelach podając je w liczbach rzeczywistych i procentowych, zamieszczono również graficzny obraz wyników. W ten sposób przeanalizowano losy 1302 abiturientów w latach 1999 - 2003.

Dyskusja i wnioski

Analiza losów absolwentów pozwala wychwycić trendy w wyborach dalszych kierunków kształcenia wśród młodzieży, a to z kolei pomaga szkole modyfikować i dopasować swoją ofertę edukacyjną do zmian, jakie zachodzą w oferowanych kierunkach kształcenia na wyższych uczelniach. Liczba absolwentów tego liceum, która dostaje się na wyższe studia magisterskie, jest też miernikiem jakości pracy szkoły i skuteczności w nauczaniu.

W rozdziale *Dyskusja i wnioski* wykorzystane zostaną nie tylko dane zawarte w części *wyniki*, ale również dane, których nie zamieszczono w tej pracy ze względu na ograniczoną jej objętość. Dane te są do wglądu w Księżce Protokołów z posiedzeń Rady Pedagogicznej Liceum Ogólnokształcącego im. KEN w Stalowej Woli.

Losy absolwentów nie wskazują w sposób bezpośredni preferencji wyborów dalszych kierunków nauki wśród młodzieży, ponieważ są one jedynie wynikiem starań absolwentów o miejsce na studiach wyższych. Absolwenci mogą zdawać egzaminy wstępne na co najmniej dwie uczelnie. Nie zawsze egzamin na wymarzone studia przebiega pomyślnie, zdarza się, że kandydat dostaje się na studia, które w swoich planach zajmowały pozycję „nr 2”.

Losy absolwentów pokazują więc, ilu absolwentów tej szkoły dostało się na studia, natomiast nie mówią jednoznacznie o ich preferencjach w wyborze dalszego kształcenia, można powiedzieć, że są wypadkową wyboru studiów i powodzenia na egzaminie wstępnym. Dane o rzeczywistych preferencjach absolwentów powinny być zbierane przed maturą, a następnie weryfikowane w jesieni tego samego roku. Niestety szkoła nie prowadzi takich obserwacji.

Analiza wyborów dalszych kierunków kształcenia w latach 1999 – 2003

(tabela 1., diagram 1.)

Kierunki ekonomiczne

W roku 1999 i 2000 najczęściej absolwentów wybrało studia związane z kierunkami ekonomicznymi (tabela 1. diagram 1.). Szczególnie w roku 2000 ten kierunek studiów wybrało aż ponad 27,27% absolwentów. Rosnąca popularność studiów ekonomicznych była bezpośrednim powodem utworzenia w roku szkolnym 1999/2000 w Liceum Ogólnokształcącym im. KEN profilu matematyczno-historycznego, który kształciłby młodzież pod kątem egzaminów na uczelnie ekonomiczne, na które zdaje się matematykę i historię. W latach 2001 - 2002 wyraźnie spadła ilość absolwentów zdających na studia ekonomiczne do 10,24 % w 2002r., ale już w 2003 ponownie zaobserwowano wzrost liczby absolwentów, którzy rozpoczęli studia na tych kierunkach. Kierunki ekonomiczne młodzież wybiera m.in. na Akademii Ekonomicznej w Krakowie, w Szkole Głównej Handlowej, na Uniwersytecie Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie, Katolickim Uniwersytecie Lubelskim w Lublinie i KUL-u w Stalowej Woli, Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Uniwersytecie Łódzkim, Wyższej Szkole Zarządzania i Bankowości w Krakowie. W tym roku (2003) pierwsi abiturienti z klasy o profilu matematyczno-historycznym przystąpili do matury i zdawali egzaminy wstępne na studia, w tym roku również nastąpił wzrost liczby absolwentów rozpoczynających studia na kierunkach ekonomicznych. Wydaje się prawdopodobne, że profil matematyczno-historyczny spełnił zamierzone funkcje.

Kierunki inżynierjno - techniczne

Od kilku lat obserwuje się dość znaczącą liczbę młodzieży zdającej na studia, które można by określić jako inżynierjno-techniczne (tabela 1., diagram 1.). W *losach absolwentów* do tej grupy zaliczono min. takie kierunki: budownictwo, elektronika, gospodarka przestrzenna, automatyka i robotyka, elektrotechnika, inżynieria mechaniki, budowa silników i maszyn, geodezja i kartografia, architektura, telekomunikacja.

Wybór tego typu kierunku kształcenia jest wzmacniany ze strony szkoły poprzez organizowanie od 1995 roku połączonego egzaminu maturalnego z egzaminem wstępnym na niektóre wydziały Akademii Górniczo Hutniczej w Krakowie. Możliwość zdawania

jednocześnie matury i egzaminu wstępnego jest bardzo korzystna dla uczniów i znacznie obniża ich stres egzaminacyjny, gdy zdają egzamin w swojej szkole. Corocznie z tej możliwości korzysta wielu uczniów, co również widać w wyborach wyższych uczelni (tabela 2., diagram 2.). AGH jest przez cały czas jedną z najczęściej wybieranych uczelni wyższych. Studia techniczne absolwenci podejmują również na Politechnice Warszawskiej, Politechnice Krakowskiej, Politechnice Rzeszowskiej oraz Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego. W 1999 r. kierunki inżyniersko-techniczne wybrało 10,21% absolwentów, następnego roku liczba ta obniżyła się do 7,11%, by w kolejnych latach znowu podnosić się i spadać tworząc charakterystyczną sinusoidę. W ostatnich dwóch latach znacząca liczba absolwentów, którzy wybrali kierunki techniczne, wybrała studia na Wydziale Telekomunikacji oraz na Wydziale Energetyki i Paliw AGH. Szczególnie popularne studia techniczne to takie, które kształcą w zawodach wymagających posługiwania się nowoczesnymi technologiami przemysłowymi i informatycznymi.

Kierunek prawo i administracja

Najwyraźniejszą tendencję spadkową widać na kierunku prawo i administracja. Od 1999 roku ilość absolwentów, która rozpoczęła studia na tych kierunkach, spadła z 15% w 1999r. do 4,45% w 2003r. Z wywiadów z wychowawcami klas, którzy znają swoich uczniów wynika, że na studia prawnicze zdają coraz częściej ci uczniowie, którzy wywodzą się z rodzin o tradycjach prawniczych. Start zawodowy absolwenta studiów prawniczych jest bardzo trudny, a droga rozwoju zawodowego długa i usłana licznymi przeszkodami. Z pewnością na wybór takiego zawodu ma wpływ możliwość zaistnienia na prawniczym rynku pracy. W przyszłości możliwość wsparcia ze strony rodziny dla absolwenta prawa z pewnością ma duże znaczenie i nie jest bez wpływu na decyzję o wyborze dalszego kształcenia. Również niepowodzenia na egzaminach wstępnych, które uważa się za jedne z trudniejszych, mogą być przyczyną mniejszej liczby rozpoczynających studia na prawie.

Kierunki medyczne

Podobne zjawisko, jak na kierunkach prawniczych, można obserwować wśród absolwentów zdających na studia medyczne, a zwłaszcza na wydziału stomatologiczny

i lekarski. Te wydziały częściej wybierają absolwenci z rodzinnymi tradycjami lekarskimi. Daje to możliwość lepszego startu młodemu lekarzowi, gdy może odbyć staż i rozpocząć pracę w gabinecie swoich rodziców, którzy mają już wyrobioną markę i ugruntowane kontakty na lekarskim rynku pracy. Od pięciu lat liczba absolwentów zdająca na kierunki medyczne jest ustabilizowana i oscyluje w granicach 7 - 9%. Nastąpiło tu jednak pewne przesunięcie w wyborze specjalności, coraz więcej absolwentów wybiera farmację i szeroko rozumiane specjalności rehabilitacyjne. Z pewnością te specjalności można zaliczyć do zawodów przyszłości. Absolwenci wybierający kierunki medyczne i pokrewne rozpoczynają studia na: Akademiach Medycznych w Lublinie, Warszawie, Łodzi, Poznaniu, Szczecinie, Bydgoszczy, Katowicach, na Uniwersytecie Jagiellońskim, Uniwersytecie Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie, Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie i Wrocławiu. Kandydaci na kierunki medyczne uczyli się głównie w klasach o profilu biologiczno-chemicznym. Z tych klas też najwięcej jest kandydatów ubiegających się o miejsca na studiach o kierunkach biologicznych.

Kierunki biologiczne

Do tej grupy zaliczono: biologię ochronę środowiska, inżynierię środowiska, biotechnologię i weterynarię. Od 1999r. do 2001r. obserwowano niewielką tendencję wzrostową w wyborze tych studiów, po czym nastąpił prawie 2% spadek, a następnie niewielki wzrost o niespełna 2% (tabela 1., diagram 1.). Rozwój nowoczesnych technologii związanych z badaniami nad biologią komórki spowodował gwałtowny rozwój takich dyscyplin biologicznych jak biochemia czy inżynieria genetyczna. W grupie kierunków biologicznych największą popularnością cieszy się biotechnologia wykorzystująca zdobycze naukowe inżynierii genetycznej. Wykorzystanie zdobyczy biotechnologii budzi równie dużo zachwytu i nadziei co głosów sprzeciwu. Postęp w tej dziedzinie będzie miał wielkie odzwierciedlenie zarówno w sektorze zajmującym się produkcją żywności (wyprowadzanie nowych odmian roślin, nowych ras zwierząt, organizmów, transgenicznych), jak również w sektorze medycznym i farmaceutycznym (produkcja nowych leków, terapie genowe). Z pewnością będzie to zawód przyszłości, który znajdzie swoje zastosowanie zarówno w medycynie, uprawie roślin, hodowli

zwierząt. Głosy sprzeciwu i medialny szum wokół sposobów wykorzystania technik inżynierii genetycznej wydaje się jeszcze bardziej zwiększać zainteresowanie biotechnologią. Studia na tym kierunku oferują zarówno uniwersytety, akademie medyczne, akademie rolnicze. Abiturienti wybierali biotechnologię na Uniwersytecie Jagiellońskim, Uniwersytecie Warszawskim, na Akademii Medycznej we Wrocławiu. Również specjalności związane z inżynierią środowiska stają się zawodem przyszłości w kontekście wejścia Polski w strukturę Unii Europejskiej. W krajach członkowskich UE ochrona środowiska jest jednym z zadań priorytetowych. Po przystąpieniu Polski do UE z pewnością zaistnieje duża potrzeba zatrudnienia specjalistów ds. środowiska nie tylko w wysokich urzędach ale również w jednostkach samorządowych. Kierunki inżynierii środowiska posiadają dzisiaj nie tylko uczelnie uniwersyteckie, ale również uczelnie techniczne. Najwięcej absolwentów tej szkoły rozpoczęło studia na kierunku inżynieria środowiska na Akademii Górniczo Hutniczej w Krakowie, ale również na Uniwersytecie Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie.

Kierunek - filologie obce

Po roku 2000 zaobserwowano spadek liczby absolwentów, którzy rozpoczęli naukę na filologiach obcych z 11,46% w 2000r. do 7% w roku 2002, po czym nastąpił nieznaczny już wzrost do 8,5% w 2003r., w sumie od roku 2000 do 2003 miał miejsce prawie 3% spadek. Przyczyną może być częściowe nasycenie rynku pracy absolwentami tych kierunków, jak również coraz gorsze perspektywy znalezienia pracy. Do niedawna resort szkolnictwa wchłaniał zawsze dużą grupę językowców, lecz głęboki niż demograficzny, który zaczyna już sięgać do szkół ponadgimnazjalnych, ograniczy ilość zatrudnienia nauczycieli języków obcych. Ponadto standardem stało się posługiwanie co najmniej jednym językiem obcym przez absolwentów wyższych uczelni. Pozwoli to na zatrudnianie fachowców ze znajomością języka obcego, a to z pewnością ograniczy ilość zatrudnianych tłumaczy. Może istnieć jeszcze dwie bardzo prawdopodobne przyczyny zmniejszania się liczby absolwentów rozpoczynających studia na filologiach obcych. Jedną z nich to rosnące wymagania uczelni na tych kierunkach, a przy tym mała ilość miejsc w stosunku do liczby zdających, co zwiększa ryzyko niepowodzenia

na egzaminie wstępnym. Druga to odłożenie w czasie na co najmniej jeden rok startu na te studia, w międzyczasie wyjazd za granicę, tam podjęcie pracy zarobkowej i lepsze opanowanie języka. Po powrocie do Polski absolwenci ponawiają próbę zdawania egzaminów, bądź dopiero wtedy pierwszy raz zdają egzamin wstępny. Wśród absolwentów, którzy wybierali filologie obce, są zarówno studenci bardzo popularnej filologii angielskiej i niemieckiej, jak również rzadziej wybieranych kierunków tj. iberystyka, slawistyka, język szwedzki, a nawet japonistyka i koreanistyka. W tej grupie młodzież podjęła naukę na studiach wyższych magisterskich w akademiach i uniwersytetach, jak również w kolegiach językowych.

Kierunek marketing i zarządzanie

Marketing i zarządzanie jako kategoria kierunku został wprowadzony do analizy *losów absolwentów* dopiero w roku 2001. Wówczas na tym kierunku studia rozpoczęło 5,77% absolwentów a w 2002 roku już 8,27%. Ale w 2003r., nastąpił znowu spadek liczby młodzieży rozpoczynającej studia na tym kierunku poniżej 5%. Marketing i Zarządzanie to bardzo popularny w ostatnich latach kierunek, który w swej ofercie edukacyjnej posiada dużą ilość uczelni państwowych i prywatnych, dając możliwość ukończenia studiów magisterskich jak i licencjackich. Trzy lata obserwacji wyboru tego kierunku to jednak za mało, aby wyciągać na tej podstawie daleko idące wnioski.

Kierunki historyczne i politologiczne

Stopniowy wzrost zainteresowania obserwuje się w kierunkach zajmujących w tabeli 1. pozycję nr 8 (historia, politologia, archeologia, stosunki międzynarodowe, europeistyka, kulturoznawstwo, integracja europejska). Od 1999 (pomijając 2001 r.) nastąpił wyraźny wzrost studiujących absolwentów na tych specjalnościach z 2,13% w roku 1999 do 7,69% w 2003r. Z dokładnych danych zawartych w księdze protokołów wiadomo, że z tej grupy w ciągu ostatnich lat znacząco wzrosło zainteresowanie studiami na kierunku stosunki międzynarodowe. W samym tylko roku 2003 podjęło te studia 9 absolwentów na następujących uczelniach: Krakowska Wyższa Szkoła im. Frycza Modrzewskiego (4 osoby), Akademia Ekonomiczna w Krakowie, Uniwersytet Jagielloński, Wyższa Szkoła

Biznesu w Nowym Sączu. Omawiane wyżej kierunki studiów, zwłaszcza europeistyka, integracja europejska, stosunki międzynarodowe są atrakcyjnymi w kontekście obecnych i nadchodzących zmian społecznych, politycznych i gospodarczych.

Kierunki społeczne

W tabeli 1. w pozycji 9 znajdują się kierunki określane jako społeczne (pedagogika, psychologia, socjologia, resocjalizacja, dziennikarstwo). Rozkład procentowy wyborów jest skokowy, ale z dużym spadkiem w 2002 roku (do 3,94%) i ponad trzykrotnym wzrostem w 2003r. (12%). Przyczyny zjawiska można upatrywać w spadku zainteresowania tymi kierunkami, ale bardziej prawdopodobne wydaje się, że jest on wynikiem niepowodzeń na egzaminach wstępnych, zwłaszcza jeśli chodzi o psychologię, która od kilku lat jest jednym z bardziej popularnych i „obleganych” kierunków.

W 2003 roku szkołę opuścił pierwszy rocznik absolwentów klasy humanistyczno-dziennikarskiej i w tym roku z tej klasy na samo tylko dziennikarstwo dostało się czworo absolwentów. Ponadto z tej klasy rekrutuje się największa liczba osób, które zostały przyjęte na kierunki określane jako społeczne i na filologie obce. Utworzenie takiego profilu nauczania w liceum w 1999 okazało się pomysłem jak najbardziej trafnym. Studia na kierunkach określonych jako społeczne absolwenci odbywają głównie na Uniwersytecie Jagiellońskim, Uniwersytecie Marii Curie Skłodowskiej, Uniwersytecie Warszawskim.

Kierunki ścisłe

Rozkład procentowy kierunków studiów związanych z przedmiotami ścisłymi (matematyka, fizyka, informatyka) od 5 lat oscyluje na zbliżonym poziomie. Pomijając rok 1999, kiedy zaznaczył się największy procentowy udział młodzieży, która dostała się na te studia (7,23%), to w następnych latach udział procentowy wypada na poziomie ok. 5%. Nastąpiło jednak przesunięcie w jakości wyborów w kierunku informatyki. W roku 2003 na 10 absolwentów informatykę wybrało 7 osób. Najczęściej wybieranymi uczelniami dla tych kierunków były: Politechnika Warszawska, Politechnika Wrocławska, Politechnika Częstochowska, Politechnika Lubelska, Polsko Japońska Wyższa Szkoła Technik

Komputerowych w Warszawie, Uniwersytet Jagielloński, Akademia Górniczo Hutnicza w Krakowie.

W maju 2003 roku opuścił szkołę pierwszy rocznik absolwentów uczących się w klasie o profilu matematyczno-informatycznym. Na dzień dzisiejszy widać już, że ten fakt ma swoje odzwierciedlenie w *losach absolwentów* podobnie jak w przypadku klasy humanistyczno-dziennikarskiej. Z całą pewnością można stwierdzić, że wybierając informatykę wybiera, się zawód przyszłości.

Kierunki chemiczne

Od 1995 roku Liceum Ogólnokształcące organizuje połączone z maturą egzaminy wstępne na wydział chemii UMCS w ramach podpisanego porozumienia. Najwięcej absolwentów, którzy skorzystali z tej oferty i rozpoczęli studia, było w 2001 roku. Każdego roku taki połączony egzamin zdaje pomyślnie kilkunastu abiturientów, ci sami abiturienti zdają następnie egzaminy wstępne na inne jeszcze kierunki. Z możliwości studiowania na Wydziale Chemii UMCS korzysta ostatecznie tylko pewna część abiturientów. Najwięcej ich było w 2001r. - 5,45% i w 2003 r. - 3,23 %, w pozostałych latach ok. 2%, inni wybierają studia na bardziej dla nich atrakcyjnych kierunkach. Przyczyna tak niewielkiego zainteresowania chemią może tkwić w dużej mierze w trudności w znalezieniu pracy przez absolwenta chemii na współczesnym polskim rynku pracy.

Kierunek filologia polska

Na kierunek filologia polska, od pięciu lat zdaje niewielka liczba (3-5) absolwentów. Są to zwykle pasjonaci literatury. Najczęściej wybierają studia na Uniwersytecie Jagiellońskim i Uniwersytecie Warszawskim.

Kierunki turystyczno-rekreacyjne

Turystyka i rekreacja (w tabeli1 poz.13) kierunek, który w bliższej lub dalszej polskiej przyszłości powinien stawać się coraz bardziej atrakcyjnym i potrzebnym do tej pory wybiera sporadyczna grupa młodzieży.

Kierunki artystyczne

Również kierunki artystyczne wybierają nieliczni (2 – 5 osób). Te decyzje wynikają zwykle z osobistych zainteresowań i aspiracji absolwentów. W ofercie szkoły brak jest szeroko pojętej edukacji artystycznej (chodzi oczywiście o liceum czteroletnie).

W grupie absolwentów, która nie studiuje, znajdują się zarówno osoby, które podjęły pracę, wyjechały za granicę lub te, które odniosły niepowodzenia na egzaminach wstępnych. Bardzo interesujące są losy absolwentów, którzy wyjechali za granicę oraz przyczyny ich wyjazdów. Z wywiadów z rodzicami i samymi absolwentami wiadomo o istnieniu pewnego „sposobu na życie” i podjęcie studiów. Otóż corocznie pewna liczba abiturientów wyjeżdża za granicę. Są dwa główne powody takich decyzji. Pierwszy to zła sytuacja finansowa rodziny, która nie pozwala na podjęcie studiów, absolwenci wyjeżdżają za granicę i tam zwykle podejmują pracę, aby zarobione pieniądze przeznaczyć potem na naukę. Pobyt za granicą również służy poprawie sprawności posługiwania się językiem obcym, jest to drugi główny powód. Absolwenci wyjeżdżają na rok, doskonają język, by potem podjąć próbę zdawania na filologię obce, na które od wielu lat liczba chętnych kilkakrotnie przewyższa ilość miejsc. Po powrocie zza granicy absolwenci ci zwykle podejmują naukę, ale szkoła w tym przypadku nie śledzi ich dalszych losów.

Każdego roku jest też pewna grupa absolwentów, o których nie udało się uzyskać informacji. Szkoła nie zna ich dalszej drogi edukacyjnej. Zwykle jest to kilka procent, ale w 2002r. nie poznano losów u ponad 10 % absolwentów. To dosyć dużo, z pewnością część z tej grupy młodzieży podjęła studia, dlatego rzeczywisty rozkład procentowy studiujących na poszczególnych kierunkach może być nieco inny niż zamieszczony w wynikach.

Wybierane typy szkół tabela 3., diagram 3.

Absolwenci kończący szkołę, zdający pomyślnie maturę, mogą wybrać dwie uczelnie, na które będą zdawać egzaminy wstępne. Prawie wszyscy absolwenci pragną dostać się na studia dzienne uczelni państwowych, ponieważ strona finansowa studiowania dla przeważającej większości rodzin absolwentów ma ogromne znaczenie. W przeciągu pięciu analizowanych lat udział procentowy absolwentów tej szkoły, którzy dostali się na studia dzienne, jest bardzo wysoki. W 1999r. na takich studiach naukę rozpoczęło 75,32% absolwentów, natomiast w trzech następnych latach blisko 82%. W 2003 roku znowu miał miejsce prawie 5% spadek. Tu mogą być dwie zasadnicze przyczyny tej sytuacji, pierwsza wydaje się oczywista, to niepowodzenia na egzaminie wstępnym, ale jest jeszcze inny bardziej złożony powód. Wiele uczelni wyższych boryka się z trudnościami finansowymi. Sposobem na częściowe rozładowanie problemu jest ograniczanie ilości wolnych miejsc na studiach dziennych i rekompensowanie tych niedoborów poprzez oferowanie większej ilości wolnych miejsc na studiach wieczorowych i zaocznych, o których wiadomo, że są płatne. Z tej oferty skorzystało w 2003 roku kilkunastu absolwentów, którzy nie zdołali dostać się na studia dzienne, wybierając najczęściej studia wieczorowe rzadziej zaoczne. Wśród nich jest wielu absolwentów odczuwających silną determinację, aby kształcić się w dużych ośrodkach akademickich. Determinacja ta oczywiście wiąże się z przeświadczeniem, że w dużym mieście po ukończeniu studiów łatwiej będzie im znaleźć pracę. Z tego powodu wybierają często naukę w dużych ośrodkach na kierunkach, które nie zawsze są zgodne z ich zainteresowaniami, na uczelniach państwowych (wieczorowe) i prywatnych. Charakterystyczna jest przez to niewielka procentowa ilość absolwentów podejmujących studia w Stalowej Woli, pomimo funkcjonowania w tym mieście trzech uczelni wyższych: Wyższej Szkoły Ekonomicznej, Filii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i Oddziału Zamiejscowego Politechniki Rzeszowskiej. Młodzież w ogromnej większości przypadków nie widzi dla siebie w przyszłości perspektyw znalezienia pracy w Stalowej Woli. W obecnym czasie miasto przeżywa głęboką recesję przejawiającą się pogarszającą sytuacją wielu przedsiębiorstw i firm zarówno państwowych, jak i prywatnych, w tym największego zakładu pracy Huty Stalowa Wola. Z danych z dnia 30 czerwca 2003r. zamieszczonych na stronie internetowej Powiatowego Urzędu Pracy w Stalowej Woli wynika, że w samym mieście Stalowa Wola

zarejestrowanych jest 4834 bezrobotnych, wśród nich 362 osoby z wyższym wykształceniem, w tym 101 absolwentów. Już same te dane częściowo mogą tłumaczyć odpływ młodzieży z miasta, która nie zamierza wrócić na tutejszy rynek pracy.

Analizując tabelę 3 i diagram 3 wyraźnie widać przesunięcie ilości studiujących w 2003r. z uczelni dziennych do grupy uczelni płatnych zawierającej uczelnie wieczorowe, zaoczne i prywatne. W 1999, 2000 i 2002 roku płatne studia rozpoczęła porównywalna ilość absolwentów. Nietypowe i prawdopodobnie obdarzone pewnym błędem są wyniki zawarte w roczniku 2001, w którym nie wykazano osób podejmujących studia płatne. W tym roczniku jest natomiast największa liczba absolwentów, której losy określane są jako nieznane. Można przypuszczać, że przynajmniej część z tych osób podjęła studia zaoczne wieczorowe lub prywatne.

Rok 2003 zaznaczył się największą liczbą absolwentów rozpoczynających naukę na uczelniach płatnych, w połowie przypadków są to uczelnie prywatne m.in. Krakowska Wyższa Szkoła im. Frycza Modrzewskiego w Krakowie, czy Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Zarządzania im. Leona Koźmińskiego w Warszawie.

Zmienną popularnością cieszą się studia licencjackie i kolegia językowe. W 1999r. w tego typu szkołach naukę podjęło 7,66% absolwentów, a już rok później o połowę mniej, natomiast w 2001r. aż 10,26% abiturientów. Rok 2002 i 2003 przyniósł spadek zainteresowania tymi szkołami do niskiego poziomu ok. 2%. W tych latach gdzie szczególnie dużo absolwentów wybrało szkoły licencjackie, w wyborach dominowały kolegia językowe. Często to było wynikiem niepowodzeń egzaminacyjnych na uniwersyteckie wydziały filologii obcych. W ostatnich latach natomiast obserwuje się, że częściej wybierane są wyższe szkoły zawodowe kończące się licencjatem.

Szkoły pomaturalne wybiera niewielka liczba absolwentów, zwłaszcza po roku 1999. Są to zwykle ci, którym nie udało się dostać na wybrane wcześniej studia wyższe.

Na uwagę zasługuje też wspomniany już wcześniej fakt wyjazdów za granicę. Nie wszyscy bowiem absolwenci wyjeżdżają z powodów wcześniej omawianych. Każdego roku 2–3 osoby wyjeżdżają, by rozpocząć wyższe studia na zagranicznych uczelniach.

Uczelnie najczęściej wybierane tabela 2., diagram 2.

W ciągu analizowanych pięciu lat absolwenci Liceum im. KEN w Stalowej Woli rozpoczęli studia w ponad sześćdziesięciu różnych uczelniach. Są wśród tych uczelni takie, o których można powiedzieć, że cieszą się od lat nie słabnącą popularnością, są takie, których popularność w różny sposób się zmienia oraz te, których popularność dopiero rośnie (tabela 2., diagram 2.). Absolwenci kierują swoje kroki do szkół wyższych właściwie na terenie całego kraju, ale najczęściej wybierane ośrodki akademickie to w Krakowie, Warszawie, Lublinie.

Najczęściej wybieraną uczelnią jest Akademia Górniczo Hutnicza w Krakowie i Uniwersytet Jagielloński. Na AGH absolwenci wybierają głównie wydział Paliw i Energii, wydział Elektroniki i Telekomunikacji oraz wydział Inżynierii Środowiska. Na UJ wybierane są najróżniejsze kierunki min.: matematyka, biotechnologia, informatyka, prawo, politologia, stosunki międzynarodowe filologie, kierunki medyczne.

W roku 2000 i 2001 na AGH w Krakowie rozpoczęło studia aż ok. 16% absolwentów, w 1999 i 2002 r. ok. 12%, a w 2003 znowu nastąpił wzrost do prawie 15%. Tak duża ilość studiujących absolwentów LO im. KEN na tej uczelni z pewnością jest wynikiem połączonych egzaminów wstępnych z egzaminem dojrzałości, które szkoła organizuje już od ośmiu lat.

W latach 1999-2001 studia na UJ w Krakowie podejmowało ok. 9-10% absolwentów, natomiast w 2002r. i 2003r. zaobserwowano wzrost do prawie 13%. Jednym z powodów tego wzrostu może być fakt, że na UJ utworzono wydział medyczny (połączenie dawnej Akademii Medycznej z UJ). Uniwersytetami, które co roku przyjmują znaczną ilość absolwentów tej szkoły, są Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie i Uniwersytet Warszawski. Przyjęcia absolwentów tego liceum na UMCS corocznie oscylują w granicach 6-8%, jedynie w 2001r. na ten uniwersytet dostało się 5%. Na Uniwersytecie Warszawskim najwięcej rozpoczynających studia było w 2000r.- 9,94% , następne dwa lata to spadek kolejno do 6% w 2001r. i 4,72% w 2002r. W roku 2003 studia podjęła podobna liczba absolwentów co w 2002r. Kierunki kształcenia, jakie wybierają absolwenci/kandydaci na UMCS i UW, są zbliżone do tych, jakie są wybierane na UJ.

W ostatnich dwóch latach na Politechnikach Warszawskiej i Krakowskiej rozpoczęła studia taka sama ilość absolwentów, po 10 osób ale w poprzednich latach pierwszeństwo

w tym względzie miała Politechnika Warszawska. Generalnie w ostatnich latach na politechnikach wybierane są w większości przypadków kierunki informatyczne, a następnie kierunki inżynieryjno-techniczne. Inne wybierane politechniki to: Politechnika Wrocławska, Politechnika Częstochowska, Politechnika Lubelska.

Kierunki ekonomiczne, oprócz akademii ekonomicznych, oferuje dzisiaj wiele różnych uczelni m.in. uniwersytety, politechniki, prywatne wyższe szkoły zarządzania.

Wśród uczelni ekonomicznych największą popularnością cieszyła się w roku 2000 i 2001 Akademia Ekonomiczna w Krakowie (ok. 6%), następnie ilość przyjętych na jej kierunki spadła do ok. 4% w 2002r. i 2003r.

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie każdego roku przyjmuje porównywalny procent absolwentów tego LO. Od 1999r. do 2003r. ta prestiżowa uczelnia przyjęła 44 absolwentów. Liceum Ogólnokształcące im. Komisji Edukacji Narodowej w Stalowej Woli zostało uhonorowane 12. miejscem w Ogólnopolskim Rankingu Liceów przeprowadzonym przez SGH w latach 1993 - 2002. Kryterium w tym rankingu jest ilość absolwentów liceum, która dostaje się każdego roku na tę prestiżową uczelnię.

Pewna część absolwentów wybiera studia na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Lublinie i jego filii w Stalowej Woli. W 1999 i 2000 r. KUL w Lublinie wybrało około 4% absolwentów, a w następnych trzech latach popularność tej uczelni wyraźnie spadła, wzrosła natomiast liczba absolwentów studiujących na KUL-u w Stalowej Woli. To zjawisko zbiegło się z faktem poszerzenia oferty kształcenia w filii w Stalowej Woli. Dane o studiach absolwentów tej szkoły na Uniwersytecie Rzeszowskim pochodzą dopiero z lat 2001 - 2003. Najwięcej ok. 4% rozpoczynało tam studia w 2001r. natomiast w dwóch następnych latach ilość studiujących zmalała do ok. 2%.

Studia medyczne na kierunkach stomatologia, lekarski i farmacja najczęściej podejmowane są na akademiach medycznych w różnych miastach w Polsce i wydziale medycznym UJ. Wśród akademii medycznych najczęściej wybierana jest Akademia Medyczna w Lublinie. W 1999r. rozpoczęło tam studia ponad 5% młodzieży z tej szkoły ale już w następnych latach liczba ta spadła do 1 - 2%. Każdego roku zmieniają się w pewnym stopniu preferencje wyboru dalszych kierunków kształcenia, zmieniają się również jakościowo wybierane uczelnie. Młodzież coraz częściej i odważniej wybiera

kierunki będące pewną nowością na rynku edukacyjnym tj. europeistyka, integracja europejska, technologie komputerowe.

Absolwentom z omawianych pięciu roczników nie było łatwo wygrywać walkę o miejsce na studiach ,należy pamiętać, że jest to młodzież z największego wyżu demograficznego urodzona w latach 1980-1984. Przebiecie się podczas egzaminów wstępnych przez konkurencję z pewnością nie było proste, a przecież bardzo duża liczba absolwentów dostała się na „oblegane” kierunki wielu prestiżowych uczelni polskich a nawet zagranicznych. Średnia ilość absolwentów, którzy w ciągu pięciu analizowanych lat podjęli wyższe studia magisterskie (dzienne bądź wieczorowe, zaoczne lub prywatne), wynosi około 86%. Dla szkoły jest to wymiernym wskaźnikiem wysokiej jakości i skuteczności w nauczaniu.

Podsumowanie i wnioski końcowe

1. Losy Absolwentów nie wskazują jednoznacznie na preferencje w wyborach dalszych kierunków kształcenia, lecz są wypadkową wyboru studiów i powodzenia na egzaminach wstępnych.
2. Szkoła śledzi losy absolwentów, dostosowując swoją ofertę edukacyjną do istniejących trendów w wyborach dalszych kierunków kształcenia.

3. Tworzone w LO im. KEN nowe profile nauczania mają swoje odzwierciedlenie w późniejszych wyborach kierunków studiów. W tym przypadku decyzje szkoły wydają się spełniać zamierzone cele.
4. Przeprowadzanie połączonych egzaminów wstępnych na studia z egzaminem dojrzałości sprzyja wybieraniu studiów na tych uczelniach. Szczególnie widoczne jest to w odniesieniu do Akademii Górniczo Hutniczej w Krakowie.
5. Absolwenci wybierają różne kierunki studiów. W poszczególnych latach ich rozkład procentowy podlega mniejszym lub większym wahaniom.
6. Absolwenci coraz częściej wybierają nowe kierunki studiów, które w ofertach uczelni pojawiły się stosunkowo niedawno (np. europeistyka, integracja europejska, biotechnologia, zaawansowane technologie komputerowe, telekomunikacja).
7. Coraz większa grupa absolwentów tuż po maturze wyjeżdża za granicę w celach zarobkowych i w celu doskonalenia posługiwania się językiem obcym.
8. Zawodowe tradycje rodzinne w przypadku wyboru niektórych kierunków studiów zaczynają odgrywać poważną rolę.
9. Bardzo wysoki procent absolwentów rozpoczyna magisterskie studia dzienne, co świadczy o wysokim poziomie jakości pracy szkoły i skuteczności w przygotowaniu do podjęcia dalszej nauki na studiach.
10. Absolwenci w przeważającej większości wiążą swoje losy z podjęciem studiów w dużych ośrodkach akademickich i po ich zakończeniu z zamiarem znalezienia tam pracy.
11. W 2003 roku zanotowano największy udział procentowy rozpoczynających studia płatne.

12. Aby rozpoznać rzeczywiste preferencje w wyborze kierunku kształcenia, należałoby przed zakończeniem nauki w ostatniej klasie przeprowadzić ankietę pytającą o wybór kierunku studiów i uczelni.
13. Zastanowić się nad ewentualnym utworzeniem klasy o profilu/nachyleniu europejskim z rozszerzonym zakresem nauczania historii i wiedzy o społeczeństwie.

Literatura

- Figurski J. Symela K. *Modułowe programy nauczania w kształceniu zawodowym ITeE w Radomiu 2001*
- Furmanek W. *Podstawy edukacji zawodowej*, FOSZE Rzeszów 2000
- Kwiatkowski S. M. *Kształcenie zawodowe. Dylematy teorii i praktyki*, IBE Warszawa 2001
- Nowacki T. W. *Pedagogika pracy. Problematyka i przegląd badań*, WSiP 1982
- Nowacki T. W. *Podstawy dydaktyki zawodowej*, PWN Warszawa 1977
- Wiatrowski Z. *Podstawy pedagogiki pracy*, WSP Bydgoszcz 1994